

Budgetpakker

Tilpasning og transformation af Lolland Kommunes
servicestruktur

Revideret 5. august 2026

Budgetpakker	1
Budgetpakker – hvorfor?	3
Status på budgetpakker – oversigt	4
Pakke 1: Undervisning og Dagtilbud	5
Pakke 2: Det specialiserede børne- og ungeområde.....	10
Pakke 3: Kultur og fritid	14
Pakke 4: Arbejdsmarked og borgerservice	21
Pakke 5: Det specialiserede voksenområde	25
Pakke 6: Ældreområdet	30
Pakke 7: Administrationspakke	36

Budgetpakker – hvorfor?

Lolland Kommune står over for store underskud på budgetterne i de kommende år. Den væsentligste årsag er en utilstrækkelig tilpasning til de senere års befolkningstilbagegang, en udvikling der kun vil accelerere i fremtiden, hvis forventningerne til befolkningsudviklingen holder stik.

Lolland Kommune har væsentlige økonomiske udfordringer som følge af den aktuelle udligningsordning. Dette er anerkendt af Indenrigsministeriet, der gennem de seneste år har kompenseret med store og stigende særtilskud. Der er også grund til at tro, at en grundlæggende reform af udligningssystemet vil rette op på nogle af de økonomiske udfordringer, som kommunen står med.

Det må imidlertid forudses, at Lolland Kommune fortsat selv må påtage sig ansvaret for at tilpasse budget og servicestruktur til en befolkning, der bliver mindre og med en ændret sammensætning. Dertil kommer den almindelige forventning til alle landets kommuner om hele tiden at udnytte ny teknologi og ny viden til at optimere og effektivisere driften.

En del af denne tilpasning kan håndteres gennem den velkendte budgetproces og almindelige sparekataloger. Den årlige budgetproces er et effektivt instrument til løbende tilpasning, men tidsperspektivet er for kort, hvis det vurderes, at der er behov for en mere grundlæggende tilpasning og transformation af kommunens servicestruktur.

Med udsigten til et budgetunderskud på 531 mio. kr., hvoraf omkring 200 mio. kr. må tilskrives manglende tilpasning til den faktiske befolkning, er det nødvendigt at se på mere grundlæggende forandringer, der kan skabe sammenhæng i økonomien på længere sigt.

Konkret foreslås det at arbejde med budgetpakker. Budgetpakkerne skal give bud på, hvordan kommunens serviceområder kan drives for væsentligt færre penge end i dag, men de skal også beskrive, hvordan det kan gøres med det bedst mulige serviceniveau inden for de rammer, der er til rådighed, og samtidigt sikre et tidssvarende og relevant tilbud til borgerne.

På nuværende tidspunkt har administrationen arbejdet med budgetpakker på alle de store serviceområder. Områderne er meget forskellige, og der er derfor også forskel på, om de mest oplagte bud på svar handler om struktur/antallet af enheder, indførelse af ny teknologi, nye måder at arbejde på eller noget helt andet.

Nogle svarmuligheder er allerede identificeret – andre vil skulle findes frem mod arbejdet med budget 2028.

Status på budgetpakker – oversigt

Der er syv budgetpakker. Der er defineret en ambition for omstilling baseret på rammebesparelsen på de enkelte udvalg, benchmarkanalyser fra Index100 med videre.

Tabellen nedenfor viser besparelspotentialerne fra 2027 til 2030.

Pakker	2027	2028	2029	2030
Undervisning og Dagtilbud	6,7 mio. kr.	26,1 mio. kr.	26,1 mio. kr.	26,1 mio. kr.
Det specialiserede børne- og ungeområde			5 mio. kr.	15 mio. kr.
Kultur og Fritid	1,5 mio. kr.	4,5 mio. kr.	5,1 mio. kr.	5,1 mio. kr.
Arbejdsmarked og Borgerservice	3 mio. kr.	3 mio. kr.	3 mio. kr.	3 mio. kr.
Det specialiserede voksenområde	5 mio. kr.	15 mio. kr.	25 mio. kr.	30 mio. kr.
Ældreområdet	0,5 mio. kr.	2 mio. kr.	4 mio. kr.	33 mio. kr.
Administration	12 mio. kr.	18 mio. kr.	28 mio. kr.	28 mio. kr.
I alt	28,7 mio. kr.	68,6 mio. kr.	96,2 mio. kr.	140,2 mio. kr.

Det er værd at bemærke

- at det har været nemmest at identificere potentialer på områder, hvor der er oplagte strukturelle tiltag. Det gælder f.eks. Skole og Dagtilbud og Kultur og Fritid
- at omlægning til ny teknologi eller nye metoder kræver yderligere undersøgelser – men der vil oplagt være gevinster at hente inden for f.eks. administration og ældreområdet.

Pakke 1: Undervisning og Dagtilbud

Opsummering af økonomi og politisk forankring

	2027	2028	2029	2030
Potentiale	6,7 mio. kr.	26,1 mio. kr.	26,1 mio. kr.	26,1 mio. kr.

Byråd	ØKE	KTM	SA	ÆO	BSKF	paragraf 17.4
-------	-----	-----	----	----	------	---------------

Temaer som pakken særligt vil fokusere på

x	Servicestruktur
x	Organisering
	Indførelse af ny teknologi
	Ændret opgaveløsning
	Ændret visitation / revisitering
	Ændret / øget brug af eksterne leverandører
	Inddragelse af civilsamfundet

Fremtiden på området

Skole- og dagtilbud handler om dannelse og læring. Det ønsker vi at skabe de bedste rammer for i Lolland Kommune, men det kræver en transformation af den måde, vi tænker og driver vores skoler og daginstitutioner.

Det faldende børnetal er den største og mest umiddelbare udfordring for området, men der er også en række andre udfordringer, der skal håndteres

- en udfordret elevsammensætning, hvor mange elever kommer fra socialt udsatte familier
- behov for endnu bedre tidlig indsats for imødegå sociale udfordringer og støtte børn og familier med særlige behov
- et utilfredsstillende fagligt niveau i skolerne, særligt i bunden hvor alt for mange børn og unge forlader folkeskolen uden de nødvendige færdigheder i dansk og matematik

- et højt niveau af ulovligt fravær og bekymring for elevernes trivsel
- en stærk konkurrence fra privatskolerne.

I fremtiden skal Lollands børn møde stærke, robuste og levende dagtilbud og skoler, også selvom der bliver færre af dem. Målet er at kommunens børn – uanset hvor de bor – får mulighed for at udvikle sig fagligt, socialt og personligt i meningsfulde fællesskaber.

Der arbejdes desuden med at etablere flere tilbud til kommunens børn og unge i skolen, som arbejder med andre former for dagtilbud og undervisning i tættere tilknytning til skov og natur, som det kendes fra kommunens Skovbørnehave Havørnen og Trekløverens udetilbud

Identificeret potentiale: Ny struktur på skole- og dagtilbudsområdet

I dag er der 13 daginstitutioner placeret bredt i Lolland Kommune. I Nakskov og Maribo ligger der henholdsvis 5 og 3 daginstitutioner (dog på 4 matrikler). Derudover er der daginstitutioner i Rødby, Søllested, Holeby (som skovbørnehave), Østofte og Horslunde.

På dagtilbudsområdet vurderes der fortsat behov for lokale daginstitutioner i deres nuværende form. For at udnytte kapaciteten bedre og imødekomme et faldende børnetal, vil skovbørnehaven Havørnen med base i Holeby blive tilknyttet daginstitutionen Møllebakken i Østofte, og daginstitutionen Skovsgårdsvej i Nakskov nedlægges.

Lolland Kommune har i dag 6 folkeskoler, 1 specialskele og 1 international grundskole. I Nakskov ligger Byskolen og Stormarkskolen med undervisning fra 0. til 10. klasse, mens der i Maribo er en faseopdelt folkeskole på 2 afdelinger med 0. til 6. klasse på Blæsenborgafdelingen og 7. til 10. klasse på Borgerskoleafdelingen. I sammenhæng med Borgerskoleafdelingen ligger desuden Lolland Internationale Skole og Maribo Gymnasium. I Rødby ligger der en almindelig folkeskole fra 0. til 9. klasse, mens der i Østofte og Søllested ligger folkeskoler organiseret som landsbyordninger fra 0. til 6. klasse.

Børn og unge på Lolland vil i fremtiden gå på skoler, som har ressourcer og mulighed for at skabe en levende og mangfoldig skole, hvor alle – uanset baggrund, faglige og sociale forudsætninger – får muligheden for at komme godt videre i livet. Med det fortsatte og markante fald i børnetal er det nødvendigt at samle kræfterne på færre matrikler for at opnå dette.

Derfor udfases Østofte Skole af kommunal drift, og eleverne går fremadrettet i skole i Maribo. Søllested Skole udfases af kommunal drift, og eleverne går fremadrettet i skole i Nakskov på en samlet skole. De to skoler i Nakskov sammenlægges til én skole på, i første omgang, to afdelinger, med et fremtidigt ønske om en nybygget moderne skole i Nakskov, der kan rumme alle elever fra 0.-7.klasse – det foreslås samtidig at undersøge muligheden for at placere 8. og 9. klasse på Nakskov Uddannelsescenter. I Rødby vil der fremadrettet fortsat være en folkeskole fra 0. til 9. klasse.

En del af bygningsmassen i Søllested kan i fremtiden anvendes til andre tilbud som f.eks. STU.

Med den befolkningsprognose på skole- og dagtilbudsområdet, der peger på et markant fald i antallet af borgere frem mod 2035, sikrer denne struktur, at vi kan tilbyde meningsfulde fællesskaber, flere valgmuligheder inden for kreative, boglige og praktiske fag samt fleksible mellemformer for børn med særlige behov. Skolehallerne i Østofte og Søllested opretholdes så længe der også er et skoletilbud, jf. strategien for kultur- og fritidsfaciliteter, og der vil løbende blive vurderet, om bygningsmassen på skoleområdet udnyttes optimalt.

Disse serviceområder/institutioner berøres

Potentialet berører serviceområderne skole, dagtilbud, SFO-tilbud samt kultur og fritid.

Pakken berører konkret følgende tilbud

- Østofte Landsbyordning hvor skolen udfases af kommunal drift, mens daginstitutionen fortsætter i en udvidet udgave med skovbørnehave og vuggestue i de bedst egnede lokaler
- Skovbørnehaven Havørnen som flytter fra Holeby til Østofte.
- daginstitutionen Skovsgårdsvej udfases af kommunal drift, og børnene tilbydes plads i de øvrige daginstitutioner i Nakskov, primært Trekløver.
- Søllested Landsbyordning hvor skolen udfases af kommunal drift, mens daginstitutionen fortsætter med børnehave og vuggestue.
- Byskolen og Stormarkskolen som sammenlægges til en skole på to afdelinger med elever fra Søllested Skole.
- Maribo Skole, Blæsenborgafdelingen, som udvides med elever fra Østofte Skole.
- Skolehallerne i Østofte udfases af kommunal drift.

Udfordringer som adresseres

Pakken adresserer det stigende pres på serviceudgifter ved at udnytte kommunens kapacitet på skoleområdet bedre.

Pakken giver mulighed for at tilbyde en bredere vifte af undervisningstilbud for eleverne i folkeskolen med ambition om at løfte kvaliteten for alle. Særligt med fokus på, at flere elever fortsætter direkte på en ungdomsuddannelse. Udfordringen med det stigende fravalg af folkeskolen i Nakskov adresseres særskilt.

Procesmæssige hensyn

I den politiske aftale for 2026 – 2029 har konstitueringen aftalt, at man ønsker dialog med skoler og lokalsamfund om, hvordan man sikre fremtidens skoletilbud i alle dele af kommunen.

Der er derfor behov for en tidlig lokal borgerinddragelse og tidlige dialoger med bestyrelser. Det anbefales, at disse møder afholdes, så snart budgetmaterialet er offentligt, og at tilbagemeldinger fra møderne indgår, som en del af høringsafdelingen af det samlede budget.

I forbindelse med en ændring af skolestruktur er det lovbestemt med en høring på mindst 8 uger, før en endelig beslutning kan træffes. Den endelige beslutning skal

træffes af kommunalbestyrelsen senest d. 1. marts inden skoleåret, hvor ændringer træder i kraft.

Det anbefales dog, af hensyn til en realistisk tidsramme for en sammenlægning, at byrådet træffer en principiel beslutning om pakken senest i forbindelse med 2. behandlingen af budgettet d. 8. oktober 2026, hvorefter beslutningen sendes i 8 ugers høring.

På baggrund af høringen anbefales det, at byrådet på deres møde d. 17. december 2026 træffer endelige beslutning.

For hvert spareforslag i budgetpakken er der udarbejdet en særskilt tidsplan for udmøntningen af forslaget. Tidsplanerne beskriver de væsentligste trin i implementeringen samt de administrative forhold, der skal håndteres for at sikre, at besparelsen kan realiseres som forudsat. Det omfatter blandt andet beslutningsprocesser, personalemæssige forhold, eventuelle høringer, kontraktuelle bindinger, systemtilpasninger og andre relevante opmærksomhedspunkter.

Økonomi

Økonomien i pakken baserer sig på flere forskellige elementer.

- Ledelse på dagtilbudsområdet: 1,2 mio. kr.

Forslaget indebærer nedlæggelse af 1,5 dagtilbudslederstillinger.

- Udnyttelse af kapacitet på skoleområdet: 14 mio. kr.

Med forslaget udnyttes kapaciteten i eksisterende skolebygninger. Der er behov for at oprette 12 klasser mindre til det samme antal elever.

- Ledelse og administration på skoleområdet 3,2 mio. Kr.

Med forslaget nedlægges 3 skoleleder stillinger, hvoraf en forventes konverteret til afdelingsleder, og 1 administrativ stilling

Økonomien er baseret på en tekniske betragtning ud fra gældende klasseloft, i praksis kan der på de nye samlede skoler være en overgangsperiode, hvor det ikke giver mening at bryde alle klasser op.

- Bygningsmasse, rengøring, vedligehold mv.: 6,90 mio. kr.
- Nedlæggelse af skolehaller: 0,8 mio. kr.

Det anbefales af hensyn til sammenlægning af klasser og ubekendte i forhold til den fremtidige anvendelse af bygningsmassen, herunder eventuel nedrivning og skolehaller, at besparelsen nedjusteres i det første år efter en eventuel beslutning om budgetpakken.

Yderligere potentialer

Frem mod budget 2028 skal der arbejdes med at identificere yderligere potentialer. Der vil i den forbindelse blive arbejdet med følgende temaer

- analyse af kapacitet på dagtilbudsområdet
- transportomkostninger på området for specialundervisning
- etablering af udetilbud i skole- og dagtilbud.

Links til relevante politikker og strategier

Folkeskolestrategi:

<https://www.lolland.dk/politik/politikker-og-indsatsomraader/strategier/folkeskolestrategi>

Dagtilbudsstrategi:

<https://www.lolland.dk/politik/politikker-og-indsatsomraader/strategier/dagtilbudsstrategi>

Strategi for kultur- og fritidsfaciliteter:

<https://www.lolland.dk/politik/politikker-og-indsatsomraader/strategier/strategi-for-kultur-og-fritidsfaciliteter>

Pakke 2: Det specialiserede børne- og ungeområde

Opsummering af økonomi og politisk forankring

	2027	2028	2029	2030
Potentiale			5 mio. kr.	15 mio. kr.

Byråd	ØKE	KTM	SA	ÆO	BSKF	paragraf 17.4
-------	-----	-----	----	----	------	---------------

Temaer som pakken særligt vil fokusere på

	Servicestruktur
x	Organisering
x	Indførelse af ny teknologi
x	Ændret opgaveløsning
	Ændret visitation / revisitering
	Ændret / øget brug af eksterne leverandører
	Inddragelse af civilsamfundet

Fremtiden på området

I 2030 oplever børn og unge i Lolland Kommune at støtte gives tidligt og i deres hverdag. Trivsel og mistrivsel opdages i dagtilbud og skole, og der handles hurtigt og koordineret, så problemer ikke udvikler sig til komplekse forløb.

I dag modtager en meget stor del af kommunens børn og unge tilbud inden for specialområdet. Samtidig er der evidens for, at mange af de mest indgribende foranstaltninger kun har begrænset effekt for børn og unges fremtidsudsigter.

De mange og dyre foranstaltninger belaster kommunens økonomi her og nu, men også på længere sigt, hvis udsatte børn og unge også i fremtiden får behov for offentlig forsørgelse og specialiserede indsatser på voksenområdet.

Derfor er der behov for en fremtid, hvor færre udvikler behov for specialiserede tilbud, hvor tilbuddene opnår hurtigere og bedre resultater, og hvor der løbende er fokus på at

afslutte tilbud og forløb, så barnet eller den unge støttes i at vende tilbage til normalområdet.

I fremtiden arbejder dagtilbud, skoler og sundhedspleje med fælles metoder og et fælles ansvar for den tidlige indsats. Fagpersoner omkring barnet samarbejder tæt og arbejder systematisk med at identificere og håndtere begyndende bekymringer tidligere og med hurtigere opfølgning, hvilket betyder, at flere børn og unge støttes i almenområdet.

Forældrene oplever en mere sammenhængende indsats, hvor hjælpen gives tæt på barnets hverdag og i dialog med de fagpersoner, de allerede kender.

Myndighedsområdet arbejder med færre, men mere komplekse sager og har et tydeligt fokus på de børn og unge, der har behov for indgribende indsatser. Antallet af lange og tunge sagsforløb er reduceret, og flere forløb afsluttes tidligere.

Der arbejdes samtidig tættere sammen med voksen-socialområdet omkring unge i overgangen til voksenlivet med henblik på at forebygge langvarige og omfattende støttebehov i voksenlivet, herunder tilkendelse af førtidspension. Tidlig indsats ses dermed som en investering i både trivsel, deltagelse og fremtidig selvforsørgelse.

Samlet set betyder det, at færre børn og unge får behov for specialiserede indsatser, og at kommunen arbejder mere forebyggende, sammenhængende og bæredygtigt – både fagligt og økonomisk.

Identificeret potentiale: Bedre organisering og digital understøttelse af tidlig indsats

Den tidlige indsats skal understøttes af systematisk brug af data og digitale værktøjer. Fagpersoner i dagtilbud, skole og sundhedspleje skal kunne arbejde med et fælles datagrundlag, som gør det muligt at identificere begyndende tegn på mistrivsel tidligere og mere systematisk.

Der arbejdes ikke alene med enkelte indikatorer som fravær, men med en bredere forståelse af trivsel, hvor flere forhold indgår, herunder deltagelse i fællesskaber, gentagne sygdomsperioder, udvikling og ændringer i adfærd. Særligt fokus er på at identificere mønstre og ophobning af bekymringer på tværs af fagområder.

Digitale løsninger anvendes til at understøtte fælles overblik og opfølgning, så fagpersoner kan reagere tidligere og mere koordineret. Data anvendes som et aktivt redskab i den faglige vurdering og bidrager til en mere ensartet og systematisk praksis.

Anvendelsen af data understøtter dermed en tidligere indsats og gør det muligt at reagere, før problemer udvikler sig til komplekse og indgribende forløb.

Disse serviceområder/institutioner berøres

Pakken vedrører de centrale velfærdsområder omkring børn og unges hverdag og udvikling, herunder

- sundhedsplejen, som får en styrket rolle i den tidlige indsats

- dagtilbud og tidlig indsats i 0–6 års området
- PPR, som i højere grad arbejder forebyggende og konsultativt tæt på dagtilbud og skoler
- skoleområdet, herunder arbejdet med trivsel, fremmøde og tidlig opsporing
- myndighedsområdet for børn og unge, hvor indsatsen i højere grad målrettes de mest komplekse sager.

Omlægningen indebærer et tættere samspil mellem dagtilbud, skole og sundhedspleje i almenområdet, mens myndighedsområdet i højere grad afgrænses til specialiserede indsatser.

Udfordringer som adresseres

Lolland Kommune har i dag et højere aktivitetsniveau på myndighedsområdet end det forventede niveau (Index100). Det betyder, at flere børn og unge end forventet modtager indgribende og omkostningstunge indsatser.

Samtidig viser udviklingen, at udfordringer ofte opdages sent i barnets liv eller først håndteres, når de har udviklet sig til mere komplekse og ressourcekrævende problemstillinger.

Indsatsen adresserer disse udfordringer ved at reducere tilgangen til myndighedsområdet gennem tidligere opsporing og indsats i barnets hverdag. Ved at handle tidligere forventes det, at færre sager udvikler sig til komplekse og langvarige forløb.

Dermed understøtter pakken en nødvendig omlægning fra en reaktiv og ressourcekrævende indsats til en mere forebyggende og bæredygtig model, hvor færre børn og unge får behov for de mest indgribende foranstaltninger.

Udviklingen følges systematisk gennem en række centrale indikatorer, som gør det muligt at vurdere, om omlægningen lykkes frem mod 2030. Det gælder særligt

- antallet af anbringelser
- varigheden af anbringelser og øvrige myndighedsforløb.
- den samlede tilgang til myndighedsområdet.
- antallet og typen af indsatser i tilbud som Toftegård.

Der følges samtidig op på, om flere indsatser håndteres i almenområdet uden myndighedsinddragelse.

Procesmæssige hensyn

Effekten forudsætter, at det lykkes at ændre praksis, så færre sager udvikler sig til komplekse og langvarige forløb, og at tilgangen til myndighedsområdet reduceres over tid. Den økonomiske effekt følges i sammenhæng med udviklingen i centrale indikatorer som antal anbringelser, varighed af sager og samlet tilgang til myndighedsområdet.

Den fulde økonomiske effekt er betinget af vedvarende ledelsesmæssigt fokus, tæt opfølgning på udviklingen i aktivitet og varighed samt en konsekvent omlægning af indsatsen.

Økonomi

Den økonomiske effekt af pakken knytter sig til en gradvis reduktion i tilgangen til myndighedsområdet samt en reduktion i varigheden af sager. Ved at styrke den tidlige indsats forventes det, at færre børn og unge får behov for indgribende og omkostningstunge foranstaltninger.

Der forventes begrænsede økonomiske effekter i de første år (2026–2027), da perioden primært vil være præget af udvikling og implementering af nye arbejdsgange samt opbygning af den tidlige indsats i almenområdet.

Der er i pakken indlagt en forventet økonomisk effekt på 5 mio. kr. i 2029 og 15 mio. kr. i 2030 årligt.

Yderligere potentialer

Frem mod budget 2028 skal der arbejdes med at identificere yderligere potentialer. Der vil i den forbindelse blive arbejdet med følgende temaer

- automatisering og forenkling af sagsgange
- AI-assistenter.

Links til relevante politikker og strategier

Udvalget har besluttet at Tidlig indsatsstrategien skal revideres. Den seneste version blev godkendt i 2020.

<https://www.lolland.dk/politik/politikker-og-indsatsomraader/strategier/tidlig-indsatsstrategi-2021?term=tidlig%20indsats>

Pakke 3: Kultur og fritid

Opsummering af økonomi og politisk forankring

	2027	2028	2029	2030
Potentiale	1,5 mio. kr.	4,5 mio. kr.	5,1 mio. kr.	5,1 mio. kr.

Byråd	ØKE	KTM	SA	ÆO	BSKF	paragraf 17.4
-------	-----	-----	----	----	------	---------------

Temaer som pakken særligt vil fokusere på

x	Servicestruktur
x	Organisering
	Indførelse af ny teknologi
	Ændret opgaveløsning
	Ændret visitation / revisitering
	Ændret / øget brug af eksterne leverandører
x	Inddragelse af civilsamfundet

Fremtiden på området

Lolland Kommune omstiller kultur- og fritidsområdet med afsæt i et faldende befolkningstal og en geografisk skæv demografisk udvikling. Kommunen går fra mange decentrale faciliteter til færre, stærkere og mere bæredygtige enheder, samtidig med at der fortsat sikres geografisk dækning.

Tilbud samles i centrale kraftcentre og understøttes af et aktivt civilsamfund, hvor foreninger spiller en større rolle i drift og aktivitet. Tilskudsmodeller justeres, så de i højere grad afspejler aktivitetsniveau frem for historik.

Den vedtagne Strategi for kultur- og fritidsfaciliteter (2025) er det politiske fundament og understøtter

- konsolidering af faciliteter
- bæredygtig drift

- styrket civilt engagement.

Identificeret potentiale: Servicestruktur tilpasset faldende befolkningstal og ændret befolkningssammensætning

Antallet af kommunale faciliteter inden for kultur- og fritidsområdet er ikke reduceret i takt med den faldende befolkning, ændret befolkningssammensætning (færre unge, flere ældre) og ændrede kultur- og fritidsvaner.

Der er et potentiale i at samle tilbuddene i færre men stærke kraftcentre, der understøttes af et aktivt civilsamfund, og hvor foreninger spiller en større rolle i drift og aktivitet.

Disse serviceområder/institutioner berøres

- Svømmehaller
 - konkret: udfasning af Maribo Svømmehal og Blæsenborg varmtvandsbassin
- Kommunale og selvejende idrætshaller
 - konkret: Justeret tilskud til selvejende haller, udfasning af Svanevig Centeret, udfasning af haller i Rødbyhavn og Østøfte; og samlet drift af kommunale haller under NIC
- Kulturhuse og teaterfaciliteter
 - konkret: udfasning af Lienlund, opgradering af faciliteter i Nakskov Teatersal eller Sandby Kulturhus
- Lokalarkiver og biblioteksfunktioner
 - konkret: samling af funktioner i Rødby og hovedbyerne. Flytning af alle aktiviteter i Digecentret fra Rødbyhavn til Rødby (lokalhistorisk arkiv Sydlolland samt bibliotekspunkt placeres på Rødby skole). Desuden flytning af lokalhistorisk arkiv på Femø, i Højreby (Søllested) og i Birket til andre eksisterende arkiver.

Ved udfasning af haller fra kommunal drift indledes dialog med interesserede aktører om de vilkår, der kan gælde for en eventuel overtagelse.

Svømmehaller

Lolland Kommune har med 3 svømmehaller en høj kapacitet af svømmefaciliteter.

Opgjort pr. 10.000 indbyggere er det 0,78 svømmeanlæg. Medregnes Blæsenborg Varmtvandsbassin, stiger kapaciteten til 1,04 svømmeanlæg pr. 10.000 indbyggere.

Til sammenligning ligger Guldborgsund og Faxe Kommuner på hhv. 0,51 og 0,52, mens Næstved og Kalundborg Kommuner ligger væsentligt lavere med henholdsvis 0,24 og 0,21 svømmeanlæg pr. 10.000 indbyggere.

Det foreslås på den baggrund, at svømmeaktiviteterne fremadrettet samles i Nakskov Idrætscenter og Rødby Svømmehal. Maribo Svømmehal og Blæsenborg varmtvandsbassin foreslås samtidig nedlagt.

I vurderingen indgår faciliteternes geografiske placering, alder, stand, drift og forventede vedligeholdelsesbehov. Svømmehallen i Nakskov Idrætscenter er opført i 2014 og Rødby Svømmehal gennemgik i 2020 en omfattende renovering med støtte fra fonde, hvor blandt andet bassiner og omklædningsfaciliteter blev fornyet. De fremstår derfor begge som nyere og tidssvarende faciliteter – og foruden svømmebassin indeholder de også begge et varmvandsbassin. Desuden holdes driftsomkostningerne nede i Rødby da den primært drives af frivillige.

Maribo Svømmehal er opført i 1977 og nærmer sig dermed 50 år. Det må forventes, at der inden for en kortere årrække vil være behov for betydelige investeringer i en gennemgribende renovering, anslået til et to- til trecifret millionbeløb. Samtidig er der i Maribo-området efterspørgsel efter yderligere haltider. Det foreslås derfor, at det undersøges om Maribo Svømmehal på sigt kan omdannes til idrætshal.

En reduktion i antallet af svømmefaciliteter vil fortsat opretholde en kapacitet, der ligger på niveau med bl.a. Guldborgsund og Faxe Kommuner. Efter en afvikling af varmtvandsbassinet og svømmehallen i Maribo vil Lolland Kommune have 0,52 svømmeanlæg pr. 10.000 indbyggere.

Foruden skolens brug benyttes varmtvandsbassinet af Maribo Gymnastikforening og AOF cirka 14 timer om ugen i perioden fra 1. september-31. marts.

Procesmæssige hensyn

Analyse af kapacitetsbehov for svømmetider i Nakskov og Rødby Svømmehal samt for haltider i Maribo skal gennemføres. Konverteringsomkostninger skal afdækkes. Dialog med svømmeklubber, skoler og ældregrupper skal igangsættes.

For hvert spareforslag i budgetpakken er der udarbejdet en særskilt plan for udmøntningen af forslaget. Den beskriver de væsentligste trin i implementeringen samt relevante opmærksomhedspunkter, der skal håndteres for at sikre, at besparelsen kan realiseres som forudsat, se bilag.

Selvejende haller

Med afsæt i Strategi for kultur- og fritidsfaciliteter justeres tilskudsmodellen for de selvejende haller. Strategien lægger blandt andet vægt på færre matrikler, gennemsigtige støttestrukturer samt en mere bæredygtig bygningsdrift, hvor tilskud og investeringer vurderes i forhold til aktivitet, belægning og fremtidigt behov.

I dag ydes driftstilskud til fem selvejende haller (hvoraf den ene i dag også indeholder en svømmehal), der i høj grad bygger på historiske tilskudsniveauer. Modellen skal fremadrettet understøtte faciliteter med højt aktivitetsniveau, lokal forankring og stærkt frivilligt engagement.

Det skal også vurderes, om tilskuddet fremover skal beregnes ud fra mere objektive kriterier, herunder aktivitetsniveau, antal brugere, opland/nærområde samt loft over grundtilskud og klublokaletilskud.

Det foreslås, at den samlede budgetramme reduceres med 500.000 kr. i 2027 (akkumuleret til 700.000 kr. for 2028 og frem).

Tilskuddet til Svanevigcentret udfases. Svanevigcentret er en kommunalt ejet og driftet bygning, og der undersøges mulighed for salg af bygningen samtidig indledes dialog med Svanevigfonden om eventuel overtagelse.

Inden for en radius af 10 km fra Svanevigcentret ligger Blæsenborgskolen, Maribo Hallerne, Ungdomsskolen, Borgerskolen, Stokkemarkehallen og Stokkemarke Kulturhus.

Kommunale haller

På skoleområdet foreslås samling af skoler i de større byer og dermed nedlægges folkeskolerne i Søllested og Østofte. I Facilitetsstrategien for kultur- og fritidsfaciliteter står, at haller i nærheden af en skole defineres som 'skolehal' og skal fastholdes så længe skolen eksisterer.

Som følge af nedlæggelsen af de to nævnte skoler udfases Østoftehallen. Østoftehallen står i den nærmeste fremtid overfor renovering af taget, hvortil der skal investeres 2-3 mio. kr. Der er på nuværende tidspunkt ikke afsat midler i budgettet til denne anlægsudgift. Hallen har ca. 20 programsatte foreningstimer pr. uge jf. halanalysen, 2024 og brugerne anvises til øvrige faciliteter i området. Inden for en radius af 10 km fra Østoftehallen ligger kultur- og idrætsfaciliteter på Blæsenborgskolen, Maribo Hallerne, Ungdomsskolen, Borgerskolen, Stokkemarkehallen og Stokkemarke Kulturhus.

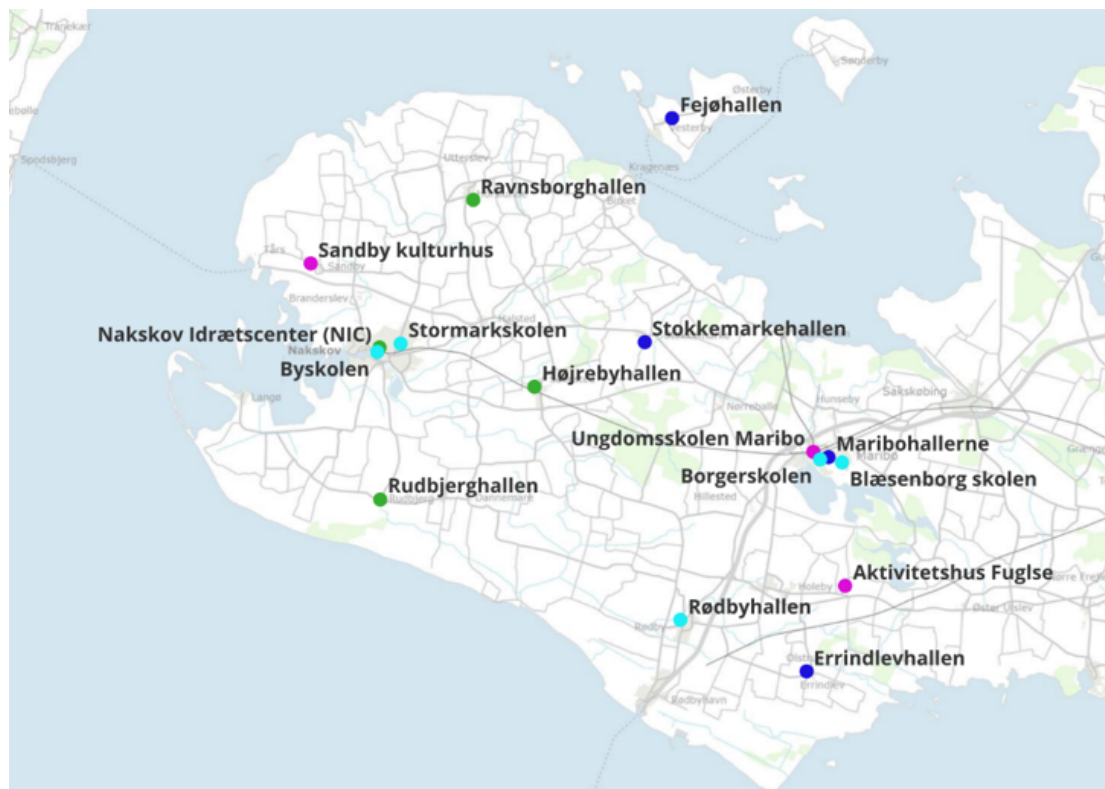
For at bevare nødvendig kapacitet på Vestlolland overgår Højrebyhallen i Søllested fra skolehal til en kommunal hal under kultur- og fritidsområdet. Driften af Højrebyhallen, Ravensborghallen og Rudbjerghallen samles under ledelse af Nakskov Idrætscenter (NIC). Samlingen styrker den faglige kvalitet samt skaber en mere robust og ensartet driftsmodel som muliggør et øget fokus på aktivitet og anvendelse frem for alene bygningsdrift, ligesom den giver større fleksibilitet og en mere optimal udnyttelse af personaleressourcer på tværs af de fire faciliteter.

På længere sigt kan et udviklingsspor være etablering af en ny tilbygning til Nakskov Idrætscenter for at imødekomme en stigende efterspørgsel fra borgere i Nakskov, som i dag benytter de omkringliggende haller.

Rødbyhavn Sportshal, som er driftsmæssig tung foreslås udfaset. Brugere anvises til øvrige faciliteter på Sydøstlolland: Rødbyhallen og Willers Gård i Rødby (4,5 km.) samt til Holeby Medborgerhus, Errindlevhallen og Kernehuset i Brandstrup (10-12 km).

Hermed samles tilbud og giver et styrket område i Sydøstlolland – se mere i sidste underpakke.

Kort over haller og sale efter implementering af pakken

Procesmæssige hensyn for selvejende og kommunale haller

Lokale foreninger og brugere inddrages ved udfasning af Østoftehallen og Rødbyhavn Sportshal - sidstnævnte behandles koordineret med underpakken om styrkelse af Rødbyområdet. Organisationsanalyse og afklaring af medarbejderforhold forud for fælles drift under NIC. Kapacitetsanalyse ift. eventuel NIC-tilbygning gennemføres inden anlægsbeslutning.

Kommunen er ikke forpligtet til at yde driftstilskud til en ny selvejende hal på samme vilkår som eksisterende selvejende haller. Kommunen kan sagligt vælge ikke at støtte en overtagelse, hvis der ud fra blandt andet kapacitet, befolkningsudvikling, økonomi og adgang til alternative faciliteter ikke vurderes at være et kommunalt behov for at opretholde hallen.

En evt. overdragelse bør ikke gennemføres uden en konkret vurdering af de økonomiske konsekvenser. Foreninger, der efterfølgende ejer, lejer eller bruger hallen, kan muligvis søge lokaletilskud efter folkeoplysningsloven og dermed føre til udgifter der betyder, at man ikke opnår en fuld besparelse.

For hvert spareforslag i budgetpakken er der udarbejdet en særskilt plan for udmøntningen af forslaget. Planen beskriver de væsentligste trin i implementeringen samt de administrative forhold og relevante opmærksomhedspunkter, der skal håndteres for at sikre, at besparelsen kan realiseres som forudsat, se bilag.

Teaterpakken

Formidlingen af professionel scenekunst varetages af Nørregade Teatret i Maribo (statsanerkendt egnsteater) og Teaterforeningen Lolland i Nakskov (frivillig forening). Begge aktører fastholdes og understøttes uændret.

Lienlund i Nakskov – hjemsted for Amatørscenen og andre foreninger – udfases. Bygningen er i dårlig stand med utæt tag og skader på spær; udbedring koster ca. 3,5 mio. kr.

Amatørscenens forestillinger flyttes til Sandby Kulturhus, Huset på Blegen eller Nakskov Teatersal afhængigt af forestillingstype. Øvrige foreningsaktiviteter (ikke teater) anvises til andre kommunale lokaler eller selvejende faciliteter.

Nakskov Teatersal opgraderes med ny teknik, som vil løfte kvaliteten og fremtidssikre teatersalen som et moderne kultur- og samlingssted i Nakskov.

Procesmæssige hensyn

Der skal indgås tidlig dialog med Amatørscenen og andre brugere om flytning og krav til scenekapacitet og teknik. Vurdering af Nakskov Teatersal, Huset og Sandby Kulturhus' tekniske egnethed (lys, lyd, kapacitet).

For hvert spareforslag i budgetpakken er der udarbejdet en særskilt plan for udmøntningen af forslaget. Planerne beskriver de væsentligste trin i implementeringen samt de administrative forhold, der skal håndteres for at sikre, at besparelsen kan realiseres som forudsat, se bilag.

Styrket område på Sydøstlolland

I Sydøstlolland foreslås flere fritids- og kulturaktiviteter samlet for at skabe en mere robust og fremtidssikret struktur for borgerne i området.

Rødby rummer allerede centrale borgernære tilbud, herunder boldklub, svømmehal og skole med idrætshal. Bibliotekspunkt oprettes på Rødby skole og Lokalhistorisk arkiv flyttes fra Rødbyhavn til skolen. Det er første skridt i retning af at samle kommunens lokalhistoriske arkiver på færre lokationer, jf. facilitetsstrategien.

Med en samling af aktiviteterne styrkes Rødby som lokalt område for borgernære fritids- og kulturtilbud i Sydøstlolland. Samtidig kan Rødbyhavn i højere grad understøtte den målrettede erhvervsudvikling, der knytter sig til Femern Bælt-forbindelsen.

På den baggrund foreslås det, at Rødbyhavn Sportshal og Digecentret udfases. Brugere af disse faciliteter henvises til Rødby Skoles hal og øvrige faciliteter, til Willers Gård, Rødby Boldklub (ca. 4,5 km fra Rødbyhavn) eller relevante selvejende faciliteter i nærområdet.

I Rødbyhavn Sportshal er foreningers faktiske programsatte timetal for både hal og gymnastiksal ca. 26 timer pr. uge, jf. halanalysen (2024)

Forslaget bygger på facilitetsstrategien, der skal sikre en effektiv udnyttelse af de eksisterende faciliteter, samtidig med at der tages højde for fremtidige behov og forventet befolkningsudvikling i kommunen.

Procesmæssige hensyn

Der skal ske tidlig inddragelse af foreninger og brugere i Rødbyhavn.

For hvert spareforslag i budgetpakken er der udarbejdet en særskilt plan for udmøntningen af forslaget. Den beskriver de væsentligste trin i implementeringen samt de administrative forhold, der skal håndteres for at sikre, at besparelsen kan realiseres som forudsat. Det omfatter blandt andet personalemæssige forhold, eventuelle høringer og andre relevante opmærksomhedspunkter, se bilag.

Udfordringer som adresseres

- faldende befolkning
- skæv geografisk udvikling med størst fald i yderområder
- høje driftsudgifter pr. borger (over landsgennemsnit)
- stor og nedslidt bygningsmasse
- uhensigtsmæssig fordeling af faciliteter i forhold til brug.

Pakken bidrager til at reducere driftsudgifter og sikre bedre udnyttelse af faciliteterne.

Økonomi

	2027	2028	2029	2030
Svømmehaller	0,9 mio. kr.	1,75 mio. kr.	1,75 mio. kr.	1,75 mio. kr.
Selvejende haller	0,7 mio. kr.	1,2 mio. kr.	1,2 mio. kr.	1,2 mio. kr.
Kommunale haller	0,3 mio. kr.	0,8 mio. kr.	1,4 mio. kr.	1,4 mio. kr.
Teaterfaciliteter	minus 0,4 mio. kr.	0,1 mio. kr.	0,1 mio. kr.	0,1 mio. kr.
Samling i Rødby	0,08 mio. kr.	0,7 mio. kr.	0,7 mio. kr.	0,7 mio. kr.

Links til relevante politikker og strategier

Strategi for kultur- og fritidsfaciliteter (2025): [Strategi for kultur- og fritidsfaciliteter](#)

Strategi for Fremtidens Bibliotek (2025): [Strategi for Fremtidens Bibliotek](#)

Befolkningsprognose 2026 til 2035: [Befolkningsprognose](#)

Pakke 4: Arbejdsmarked og borgerservice

Opsummering af økonomi og politisk forankring

	2027	2028	2029	2030
Potentiale	3 mio. kr.	3 mio. kr.	3 mio. kr.	3 mio. kr.

Byråd	ØKE	KTM	SA	ÆO	BSKF	paragraf 17.4
-------	-----	-----	----	----	------	---------------

Temaer som pakken særligt vil fokusere på

	Servicestruktur
	Organisering
x	Indførelse af ny teknologi
x	Ændret opgaveløsning
	Ændret visitation / revisitering
x	Ændret / øget brug af eksterne leverandører
	Inddragelse af civilsamfundet

Fremtiden på området

Social- og Arbejdsmarkedsudvalget har i den forgange byrådsperiode tilpasset beskæftigelsesindsatsen frem mod den kommende beskæftigelsesreform, så der fremadrettet er færre, men mere målrettede tilbud og indsatser. Jobcentret har gennem de senere år omstillet den aktive beskæftigelsesindsats til at være primært virksomhedsrettet med et endnu tættere og stærkere samarbejde med virksomhederne.

Lolland Kommune har gennem længere tid haft en lavere ledighed end landsgennemsnittet for jobparate borgere, og det er vigtigt at fastholde et stærkt fokus på at få borgere i job og fastholde dem i job. Til gengæld har kommunen et meget højt antal borgere på varig forsørgelse, herunder ikke mindst førtidspension.

Overførselsudgifter udgør hovedparten af områdets budget – og en reduktion af disse udgør derfor også det største potentiale. Det er derfor behov for at gennemføre

intelligente og gennemarbejdede tilpasninger af beskæftigelsesindsatsen, så antallet af overførselsindkomster fortsætter med at falde i fremtiden.

Fremtidens beskæftigelsesindsats skal fastholde fokus på lav ledighed i arbejdsstyrken og samtidig begrænse tilgangen til varig forsørgelse. Det skal ske gennem implementering af beskæftigelsesreformen og gradvis tilpasning af indsatserne og et fokus på at udvikle borgernes arbejdssevne.

Formålet med den nye beskæftigelsesreform, der primært træder i kraft i 2026-2027, er at skabe en markant forenkling af beskæftigelsessystemet, mindske bureaukratiet og give større frihed til kommunerne og a-kasserne. Fokus skal flyttes fra standardiserede proceskrav til indsatser tilpasset den enkelte borgers situation og muligheder, og med en styrket virksomhedsservice, der kan sikre arbejdskraftforsyning og bedre match for de ledige.

Arbejdsmarkedsområdet er allerede i gang med at gennemføre dette skifte, bl.a. ved hjælp af investeringsprojektet Jobfokus, hvor der arbejdes med at få aktivitetsparate borgere over 30 år i job eller uddannelse. Målet er at få borgere med problemer ud over ledighed i job og uddannelse og forebygge førtidspension. I projektperioden skal 360 borgere være en del af projektet.

En anden væsentlig indsats er Ungeløftet, hvor Jobcenter Lolland i 2025 fik tildelt økonomiske midler til at hjælpe unge (mellem 15 og 29 år), der hverken er i gang med en uddannelse eller har et job, tættere på arbejdsmarkedet. Initiativet skal styrke de unges faglige og personlige kompetencer, så de kan få en uddannelse, et arbejde og blive en del af et meningsfuldt fællesskab.

Identificeret potentiale: Implementering af Beskæftigelsesreformen

Beskæftigelsesreformen lægger både op til en omlægning af beskæftigelsesindsatsen og til markante besparelser på området. Det er derfor oplagt at udnytte implementeringen af reformen til at gennemføre en langsigtet omlægning af området.

Konkret kan der peges på følgende områder, som der skal arbejdes med

- ændret brug af freelance mentorer
- ændret lovgivning om anden aktør på fleksjobområdet
- reduktion af normeringen på konto 5 som led i omstillingen af Jobcenteret.

Disse serviceområder/institutioner berøres

På arbejdsmarkedsområdet skal Beskæftigelsesreformen implementeres, så reformens intentioner tilgodeses.

Formålet med beskæftigelsesreformen er at skabe en mere værdig, fleksibel og virksomhedsrettet indsats for ledige. Den bygger på frisættelse af medarbejdere og markant afbureaukratisering, hvilket blandt andet giver kommunerne friere rammer og afskaffer de hidtidige stive proceskrav, så hjælpen kan tilpasses den enkelte.

Udfordringer som adresseres

Procesmæssige hensyn

Med beskæftigelsesreformen sker der et markant skifte i måden at drive beskæftigelsesindsats på, hvor man går fra proceskrav til resultatstyring og individuelt tilrettelagte indsatser, hvor fokus er job og uddannelse. Det kræver en stor omstilling for organisationen, medarbejderne og borgerne.

Økonomi

Fra 1. januar 2026 indføres der et økonomisk loft over kommunernes udgifter til Øvrig Vejledning og Opkvalificering (ØVO) samt mentorstøtte som en del af beskæftigelsesreformen. Formålet er at reducere brugen af disse indsatser og skabe en mere målrettet beskæftigelsesindsats.

Freelance mentorer:

Den nye hovedlov for beskæftigelsesindsatsen (forventet ikrafttræden 1. januar 2027) strammer markant op for mentorordningen for at nedbringe kommunernes udgifter. Der er indført en finansieringsgrænse og ophævet ret til mentor i forbindelse med overgangen til uddannelse, ligesom brugen af mentorer målrettes de mest udsatte og sygemeldte.

Budget i 2026: 600.000 kr.

Anden aktør på fleksjobområdet:

Som ledig fleksjobber har du efter 6 måneders ledighed ret til at blive henvist til en anden aktør, som er en privat virksomhed, der skal hjælpe dig i arbejde. Hvis du ikke er kommet i fleksjob, har du efter 12 måneders ledighed pligt til at deltage i et forløb hos en anden aktør. Det forventes, at denne ret og pligt ophører pr. 1. januar 2027 med den nye Hovedlov i beskæftigelsesreformen.

Budget i 2026: 400.000 kr.

Konto 5 medarbejdere:

Der er vakante stillinger, bl.a. er jobcentrets økonomiske vejleder gået på pension, og der er øvrige medarbejdere, der er gået på pension eller har opsagt deres job.

Budget: 2 mio. kr.

Yderligere potentialer

Frem mod budget 2028 skal der arbejdes med at identificere yderligere potentialer. Der vil i den forbindelse blive arbejdet med følgende temaer

- Borgerservice skal omstilles til fremtidens behov. Gevinsterne ved samling på én lokation og yderligere digitalisering skal afdækkes

- Borgerservices callcenter skal i samarbejde med de øvrige sektorer arbejde med en samlet strategi for telefonbetjening i kommunen for at give en mere koordineret og optimal service til borgerne
- Borgerservice skal arbejde mere med at få inddrevet gæld, da borgere i Lolland Kommune samlet har stor gæld til det offentlige.

Links til relevante politikker og strategier

Projekt Jobfokus: [7. Investeringsprojektet "Jobfokus"](#)

KUI i Lolland Kommune: [5. Ny organisering af KUI](#)

Fritidsjobindsats: [3. Fritidsjob til unge med mentor](#)

Ungeløftet: [8. Lolland Kommune har modtaget midler til Ungeløftet](#)

Fastholdelsesstrategi for sygedagpenge: [6. Jobcentrets fastholdelsesstrategi på sygedagpengeområdet](#)

Pakke 5: Det specialiserede voksenområde

Opsummering af økonomi og politisk forankring

	2027	2028	2029	2030
Potentiale	5 mio. kr.	15 mio. kr.	25 mio. kr.	30 mio. kr.

Byråd	ØKE	KTM	SA	ÆO	BSKF	paragraf 17.4
-------	-----	-----	----	----	------	---------------

Temaer som pakken særligt vil fokusere på

	Servicestruktur
	Organisering
	Indførelse af ny teknologi
x	Ændret opgaveløsning
x	Ændret visitation / revisitering
x	Ændret / øget brug af eksterne leverandører
	Inddragelse af civilsamfundet

Fremtiden på området

Det specialiserede voksenområde er nationalt karakteriseret ved et markant og stigende budgetpres. Lolland Kommune har ikke oplevet store budgetoverskridelser, som det ses i andre kommuner, men dette er mere udtryk for en realistisk budgetlægning end for et reelt lavere udgiftspres.

Samtidig ændres der på lovgivningen og dermed incitamentstrukturerne på området – f.eks. den nye hjemløselov, hvor "Housing First" strategien bakkes op af faldende refusioner, hvis der ikke etableres et botilbud.

Det specialiserede voksenområde arbejder med nogle af de mest sårbare borgere i vores lokalområde. Når det er sagt, så har de fleste et udviklingspotentiale, og større tilknytning til arbejdsmarkedet og/eller større selvhjulpethed giver identitet og livskvalitet.

De fremtidige tilbud på det specialiserede voksenområde er præget af høj faglighed, tager udgangspunkt i en ressourcegang til borgerne, udnytter relevant teknologi og giver fortsat borgere den hjælp, de har behov for.

Identificeret potentiale: Bred omstilling af tilbud på området, herunder bostøtte, botilbud og fælles standarder og prisforhandlinger

1. myndighedens anvendelse/fortolkning af paragraf 85 i Serviceloven om tildeling af bostøtte.
2. omlægning af paragraf 104 indsatsen
3. indsats med henblik på at skabe større flow i afslutning af paragraf 107-ophold (midlertidige botilbud)
4. forudgående bostøtte og paragraf 107-indsats i forhold til paragraf 108-borgere ("længere tid i egen bolig") og er beskrevet nedenfor
5. fortsætte samarbejde i regi af rammeaftalen om fælles standarder og prisforhandlinger.

Ad 1)

Når der skal bevilges bostøtte, vurderes borgeren grundigt efter VoksenUdredningsMetoden 2.0. Ekstern analyse (Index100) viser, at udgifterne på området ligger højere end man ville forvente selv med befolkningssammensætningen i Lolland.

Det kalder på en refleksion over om serviceniveauet er blevet lagt højere end det politisk formulerede i lovgivningen. Det kan også være resultatet af mangler i udredningen/analysen af borgerens situation.

Der lægges derfor op til en gennemgang af myndighedens fortolkning/anvendelse af paragraf 85 i Serviceloven, hvor der sammenlignes mellem handicap- og det socialpsykiatriske område, forvaltningen af grænseområdet mellem paragraf 83 og 85, sektoransvarsprincippet m.v.

Den økonomiske analyse fra Index100 viste et potentiale på omkring 19 mio. kr. i 2024. Analysen er dog behæftet med stor usikkerhed, da potentialet er baseret på en sammenligning med landets øvrige kommuner, hvorfor sammenligningsgrundlaget hele tiden flytter sig.

Set fra et borgersynspunkt vil ændringen for de berørte revisiterede borgere være synlig, og der vil blive tale om tilpasninger af det oplevede serviceniveau fremadrettet, hvor en række borgere vil kunne mærke en forandring.

Ad 2)

Lolland Kommune har i dag et paragraf 104 dag- og aktivitetstilbud placeret i Fuglse. En flytning til en mere central beliggenhed på Lolland vil reducere udgifter til bygningsvedligehold og transport – ikke mindst fordi hovedparten af borgerne bor i Nakskovområdet

Derudover foreslås en differentieret model, hvor to mindre paragraf 104-tilbud (Krogsbølleparken og Stormarken), som betjener særskilte målgrupper, i højere grad integreres i deres eksisterende paragraf 85/paragraf 105-indsatser. Her kan etableres en delematrikel i Nakskov.

Ad 3)

Der er en antagelse om, at det nuværende flow for vores paragraf 107-borgere kan forbedres ved at intensivere støtten i den første periode efter afslutning af det midlertidige botilbud. Indsatsen er baseret på, at der i den første periode efter afslutningen af paragraf 107-forløbet, investeres i et stort støttetimetal, som på linje med Housing First tilgangen på hjemløseområdet, er med til at stabilisere rammerne for den enkelte borger.

Der er tale om en investeringscase, som kan tilrettelægges i samarbejde med en ekstern investeringsfond med begrænset økonomisk risiko, men alternativt også i kommunens eget regi.

Vi vil komme til at opleve en reduceret brug af paragraf 107-tilbud, som vil blive erstattet af intensiv bostøtte i eget hjem i en periode. Kommunen anvender primært eksterne paragraf 107-tilbud.

Ad 4)

Lolland Kommune har de senere år oplevet et pres på budgettet for længerevarende døgntilbud (paragraf 108 SEL). Baggrunden skyldes primært, at borgergruppen er blevet mere kompleks med behov for særlige og dyrere døgntilbud. I mindre omfang skyldes det flere borgere.

Serviceovens paragraf 108 sikrer længerevarende botilbud til voksne med betydelig og varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne. Målgruppen har brug for omfattende hjælp til hverdagens gøremål, pleje eller behandling, som gør det umuligt at bo i egen bolig, selv med massiv støtte. Botilbuddet skal skabe stabile og trygge rammer samt yde den nødvendige personlige og praktiske støtte døgnet rundt eller i dagtimerne.

Det er til gengæld ofte vigtigt for den enkelte borger at være hjemmeboende i længst mulig tid.

En relevant indsats for at sikre dette vil være intensiv bostøtte i perioden forud for eventuelt tilbud om paragraf 108-tilbud. Dette kan kombineres med fleksible døgndekningstilbud, så man undgår institutionslignende rammer.

Der kan desuden arbejdes aktivt med midlertidige botilbud med intensiv træning af borgerens færdigheder intensiveres og dermed mere præcis afklaring af borgerens potentiale.

Indsatsen vil balancere hensynet til rette tilbud til borgeren og ønsket om at kunne være i egen bolig længst mulig tid. Indsatsen forventes fremadrettet at kunne indbringe op til 4 mio. kr. på årsbasis fra 2028.

Ad 5)

Samarbejdet på rammeaftaleniveau om fælles standarder er allerede godt integreret i myndighedsarbejdet.

Der er i forhold til prisforhandlinger indenfor de aftalte rammer i den fælles Rammeaftale, allerede indhentet nogle gevinster. Dette skal udbygges og systematiseres yderligere.

Samarbejdet med børn/unge skal styrkes på prisforhandlingsområdet.

Disse serviceområder/institutioner berøres

Det er både myndigheds- og udførerområderne, der bliver berørt af initiativerne i et eller andet omfang.

Aktivitetstilbuddet i Fuglse foreslås flyttet til en anden placering.

Udfordringer som adresseres

Pakken imødegår de udfordringer, som en manglende tilpasning til ændrede rammer for myndighedsarbejdet, har medført. I det konkrete tilfælde handler det om nye fortolkninger af lovgivningen, myndighedsgrænser mellem paragraffer m.v.

Hvad angår rammeaftalesamarbejdet imødegår indsatsen de udfordringer Lolland kan have som mindre kommune med at leve op til forsyningsansvaret. Ved at være en aktiv deltager i samarbejdet er vi medbestemmende på den fælles opgave med at styre kapacitetsudviklingen.

Procesmæssige hensyn

Projektet forudsætter høring af borger i forbindelse med ændring af serviceniveau. Tilsvarende vil der være dialog med øvrige sektorer, hvor myndighedsafgørelse kan få betydning for opgavefordeling. Etablering af intensiv bostøtteindsats i relation til øget flow på midlertidige botilbud kan ligeledes forudsætte øget fleksibilitet og prioritering af ressourcer.

Revisitation kræver en grundig forberedelse med klare rammer og målepunkter for indsatsen før den kan sættes i værk, da den skal gennemføres samtidig med den øvrige drift. Vil kunne sættes i værk til årsskiftet.

Indsatsen på paragraf 107 skal tilsvarende planlægges nøje og vil næppe kunne sættes i værk før årsskiftet.

Rammeaftalesamarbejdet er igangværende.

Økonomi

Det økonomiske estimat for indsatserne er generelt forbundet med stor usikkerhed, men potentialet for revisitation udgør 19 mio. kr. Det skal bemærkes, at det estimerede

potentiale blev reduceret med 10 mio. kr. fra 2023 til 2024 alene ved ændringer i de talsammenligninger med andre kommuner, som ligger til grund for estimatet.

Yderligere potentialer

Frem mod budget 2028 skal der arbejdes med at identificere yderligere potentialer. Der vil i den forbindelse blive arbejdet med følgende temaer

- effektivisering på egne døgntilbud.

Links til relevante politikker og strategier

Pakke 6: Ældreområdet

Opsummering af økonomi og politisk forankring

	2027	2028	2029	2030
Potentiale	0,5 mio. kr.	2 mio. kr.	4 mio. kr.	33 mio. kr.

Byråd	ØKE	KTM	SA	ÆO	BSKF	paragraf 17.4
-------	-----	-----	----	----	------	---------------

Temaer som pakken særligt vil fokusere på

x	Servicestruktur
	Organisering
x	Indførelse af ny teknologi
x	Ændret opgaveløsning
	Ændret visitation / revisitering
	Ændret / øget brug af eksterne leverandører
	Inddragelse af civilsamfundet

Fremtiden på området

På trods af en generel fraflytningstendens i Lolland Kommune, vil antallet af ældre borgere om 10 år være på samme niveau som i dag - der ses endda en stigning i antal 80+ årige i de kommende ti år.

Sundhedsreformen skubber opgaver fra hospitalerne ud i kommunerne via indlæggelse i eget hjem mm. Det kommer til at tilføre kommunerne nogle opgaver, som vi endnu ikke helt ved hvad er.

Dette presser Lolland Kommunes økonomi, fordi der er færre til at betale for den omsorg og pleje, som en aldrende befolkning har behov for. På landsplan er det vanskeligt at rekruttere faglærte medarbejdere nu og i fremtiden. En tendens der er endnu mere udtalt i Lolland Kommune.

Hvis kvaliteten i de mere specialiserede tilbud skal udvikles, så vi sikrer en høj kvalitet på plejecentre, i genoptræningen, mm. så kræver det centralisering.

Samtidig er det et område, hvor ny teknologi giver store muligheder for at skabe bedre og mere tidssvarende service. Hele ambitionen om at flytte behandling fra hospitalerne til borgerens eget hjem er udtryk for decentralisering, og der skal arbejdes systematisk med at styrke rehabilitering- og forebyggelsesindsatsen lokalt – og meget gerne i samarbejde med de praktiserende læger i regionale nærtilbud, herunder de kommende sundheds- og omsorgspladser i Stokkemarke (SOP)

Det er nødvendigt, at Lolland Kommune kan levere pleje og omsorg af høj faglig kvalitet til lavest mulige omkostningsniveau samt ved brug af færrest muligt antal medarbejdere.

Identificeret potentiale: Plejeboligstrategi 2.0

Den medicinske udvikling betyder, at borgere, der bor i plejebolig, ofte har en demenssygdom og er multisyge. En borger i plejebolig er deraf meget plejekrævende og har behov for individuelt tilrettelagt pleje på et højt fagligt niveau.

I dag har Lolland Kommune ingen ventetid på plejeboliger, og der er betydelige udgifter til tomgangsleje. Samtidig ses en stigning i andel af borgere, der ønsker at flytte i en plejebolig uden for Lolland Kommune. Den medicinske udvikling vil formentlig fortsætte, som betyder at borgerne lever længere med færre komplikationer af deres kroniske sygdomme til følge.

Lolland Kommune har mange små plejecentre, det mindste med 18 boliger. Det betyder, at det er vanskeligt at levere den nødvendige tværfaglige indsats. Det er vanskeligt at have det fornødne arbejdsmiljø til rådighed for medarbejderne samt skabe fleksible rammer, for de forskelligartede behov borgerne har. Ved påbud fra Arbejdstilsynet har Lolland Kommune været nødt til at bemane de små plejecentre med ekstra nattevagter. Det er desuden dyrt at vedligeholde de mange bygninger. Fx står tre plejecentre over for en udskiftning af oliefyr og et andet plejecenter, hvor taget skal skiftes.

Den 15. december 2022 vedtog Byrådet en plejeboligstrategi med henblik på at reducere antallet af utidssvarende boliger og opføre nye større og mere tidssvarende plejeboliger.

To plejecentre er nu lukket. Der arbejdes på at få investorer til at opføre 2 større og mere tidssvarende plejecentre samt få udbygget plejecentret i Rødby. Når byggeriet af nye plejeboliger er sat i gang, kan de resterende plejeboliger lukkes. Plejeboligstrategi 2.0 foreslår at reducere antallet af plejecentre til 3 samt reducere den samlede kapacitet af plejeboliger. Det betyder en reduktion på ca. 30 boliger.

De tre plejecentre ligger i Maribo, Nakskov og Rødby. De nybyggede plejeboliger giver bedre rammer for borgere med demens og andre kognitive svækkelser.

Disse serviceområder/institutioner berøres

Alle plejecentre berøres.

Udfordringer som adresseres

Det særlige ved Ældre og Sundhedsområdet er, at der ikke ses en befolkningstilbagegang i de ældre årgange. Udfordringen er at levere høj faglig kvalitet for færre midler og med færre medarbejdere til flere ældre borgere end i dag.

Denne budgetpakke imødegår udfordringen omkring rekruttering af faglærte medarbejdere dels ved at gøre det attraktivt at arbejde i Lolland Kommune dels ved at gøre arbejdspladserne tilgængelige også for udenbys medarbejdere. Desuden arbejder budgetpakken med at optimere driften, så behovet for faglærte medarbejdere reduceres.

Procesmæssige hensyn

Ældrerådet skal involveres.

Plejeboligstrategi 2.0 kræver yderligere analyse og dialog med investorer. Af hensyn til driftssikkerhed foreslås det at ét af de tre plejecentre drives kommunalt. De øvrige to plejecentre kan drives af fx en fond.

Økonomi

Det økonomiske potentiale opnås i 2030, når den nye struktur er indfaset. En del af potentialet kan opnås tidligere med en delvis reduktion i antallet af plejeboliger inden de nye centre er bygget

- reduktion i antal plejeboliger: udgør en årlig besparelse på ca. 11 mio. kroner
- færre nattevagter på plejecentrene: ca. 4.58 mio. kroner
- optimeret drift på færre lokationer: estimeret ca. 2-4 mio. kroner.

OBS! Betydelige udgifter til indfrielse af lån og nedrivning eller omdannelse af boliger til andre formål.

Identificeret potentiale: Styrket rehabiliterings- og forebyggelsesindsats

Vi ved at en hospitalsindlæggelse giver øget behov for hjemmepleje. Vi ved at en fast læge, der kender borgeren, giver bedre sundhed og vi ved at træning giver bedre sundhed. Teknologi, prehab, samarbejde med civilsamfund, hospital og almen praksis skal sikre, at ældre borgere har færre indlæggelser på hospitalet.

Ligesom der i dag er plejehjemslæger, vil vi arbejde for at få læger tilknyttet Hjemmeplejen. Hjemmepleje og læger, der aflægger hjemmebesøg sammen og lægger en fælles behandlingsplan vil sikre borgeren et bedre forløb.

Der skal afsøges mulighed for at indføre træning tidligere i borgerens forløb, før de søger om hjemmehjælp. Fx ved udskrivelser hos ældre, som ikke udløser behov for hjemmepleje.

Der er behov for lokale huse eller en bus, hvor flere sundhedstilbud samles, som skaber nær sundhed. Sygeplejeklinikker, SSA-klinikker, genoptræning, rygestop mm. ligger i samme byer som fx dagtilbud og skaber derved synergi med involvering af civilsamfund og generationsmøder.

Disse serviceområder/institutioner berøres

Hele Sundheds- og Ældreområdet berøres af styrket rehabilitering og forebyggelse.

Udfordringer som adresseres

I Sundhedsreformen er der krav om at skabe nærhed til sundhedstilbud samt samarbejde på tværs af sektorer. Dette adresserer budgetpakken ved at skabe forebyggelse og rehabilitering i borgernes nærmiljø.

Procesmæssige hensyn

Ældreområdet skal involveres.

Økonomi

Det vurderes, at rehabilitering og forebyggelse kan opnå en besparelse over tid.

Identificeret potentiale: Velfærdsteknologi

Ældre og Sundhed afprøver løbende relevant velfærdsteknologi. Velfærdsteknologi kan frigøre kapacitet, understøtte medarbejderne fagligt, højne patientsikkerheden samt løfte kvaliteten for borgeren. Velfærdsteknologi kræver investeringer. Pilotafrøvnninger skal sikre, at pengene bliver investeret så det samlet set indfrier et eller flere af ovenstående potentialer.

Ruteplanlægningsværktøj

Implementering af intelligent ruteoptimering baseret på geografi, borgerbehov, kompetencer og tidsvinduer. Løsningen skal understøtte daglig disponering og løbende justeringer.

Medicinrobotter

Yderligere udbredelse af medicinrobotter til flere borgere, hvor det er fagligt forsvarligt. Teknologien reducerer behovet for fysiske besøg og øger borgerens selvstændighed.

AI tale-til-tekst til journalføring

Skalere anvendelsen af AI-baseret dokumentation fra genoptræning til øvrige enheder. Formålet er at reducere dokumentationstid, sikre mere nærhed i mødet med borgeren og øge kvaliteten af journalnotater.

Automatisering i visitation (sagsbehandling)

Implementering af beslutningsstøtte og automatisering af standardiserede arbejdsgange i visitation for at reducere sagsbehandlingstid og sikre ensartethed.

Sensorbleer (pilot og evt. skalering)

Afprøvning og efterfølgende udbredelse af sensorteknologi til inkontinenshåndtering med fokus på reduktion af lækager, infektioner og unødige tilsyn.

Forebyggende indsatser og tidlig opsporing

Vi undersøger løbende teknologier og arbejdsgange, der understøtter tidlig identificering og indsats for at reducere indlæggelser og forebygge funktionsnedsættelse efter hjemkomst med øget servicebehov til følge.

Disse serviceområder/institutioner berøres

Hjemmeplejen, Sygeplejen, Plejecentrene og træningsområdet samt Social, Psykiatri og Handicap berøres af velfærdsteknologi.

Udfordringer som adresseres

Primært de grundlæggende udfordringer med budgetpres og rekrutteringsbehov – se ovenfor.

Procesmæssige hensyn

Ældrerådet skal involveres

Økonomi

Gevinsterne ved ny teknologi akkumuleres over tid. Det vurderes, at der kan opnås en besparelse på 0,5 mio. kr. i 2027, sådan at besparelsen i 2030 svarer til i alt 6 mio. kr.

Identificeret potentiale: Reduktion af vikarbudget

Udfordringer med rekruttering af faglærte medarbejdere forventes at stige i de kommende år, og fastholdelse bliver derfor et centralt strategisk indsatsområde. Dertil kommer at Ældre og Sundhed har betydelige udgifter til vikarer.

Der foreslås derfor en målrettet indsats for at undersøge, hvorfor medarbejdere forlader Ældre og Sundhed, samt implementere indsatser, der kan øge fastholdelsen. Indsatsen skal sikre, at arbejdet med både rekruttering og fastholdelse er systematisk og strategisk funderet.

Indsatsen tilrettelægges med inddragelse af ekstern faglig ekspertise eks. Harpelund og Højbjerg inden for onboarding og fastholdelse med henblik på at sikre en systematisk analyse af årsager til medarbejderafgang samt udvikling af en målrettet indsats.

Der arbejdes særligt med at styrke kompetencer inden for preboarding og onboarding som en central ledelsesdisciplin med dokumenteret betydning for trivsel, tilknytning og fastholdelse. Dertil indsatser, der styrker den faglige identitet blandt medarbejdere og ledere samt sundhedsfremmende tiltag, der forebygger nedslidning og arbejdsskader.

Indsatsen bidrager til at udvikle en bæredygtig arbejdsplads med blandt andet styrkede kompetencer i modtagelse, tilknytning og fastholdelse af medarbejdere.

Løsningen kræver investering fra Sundheds- og Ældreudvalgets udviklingspulje.

Disse serviceområder/institutioner berøres

Teamledere på tværs af hele Ældre og Sundhed, herunder hjemmeplejen, plejecentre og Sygeplejen, samt HR og understøttende funktioner.

Udfordringer som adresseres

Udfordringen med at der mangler faglærte medarbejdere nu og i fremtiden særligt i Lolland Kommune, adresseres med et fokus på fastholdelse af medarbejdere på ældreområdet.

Procesmæssige hensyn

Ældrerådet skal involveres.

Økonomi

Gevinsterne ved at arbejde med rekruttering og fastholdelse realiseres gennem mindre brug af vikardækning. Det vurderes, at der kan opnås en besparelse på 0,5 mio. kr. i 2028 stigende til i alt 10 mio. kr. i 2030.

Yderligere potentialer

Frem mod budget 2028 skal der arbejdes med at identificere yderligere potentialer. Der vil i den forbindelse blive arbejdet med følgende temaer

-

Links til relevante politikker og strategier

Pakke 7: Administrationspakke

Opsummering af økonomi og politisk forankring

	2027	2028	2029	2030
Potentiale	12 mio. kr.	18 mio. kr.	28 mio. kr.	28 mio. kr.

Byråd	ØKE	KTM	SA	ÆO	BSKF	paragraf 17.4
-------	-----	-----	----	----	------	---------------

Temaer som pakken særligt vil fokusere på

	Servicestruktur
	Organisering
x	Indførelse af ny teknologi
x	Ændret opgaveløsning
	Ændret visitation/revisitering
	Ændret/øget brug af eksterne leverandører
	Inddragelse af civilsamfundet

Fremtiden på området

Administration og fællesudgifter berører samtlige serviceområder i Lolland Kommune. I 2026 er budgettet samlet set på kr. 362 mio. (undtaget direktion og byråd) som fordeler sig med 77 procent på løn og 23 procent på øvrig drift.

Området dækker alt fra IT-licenser, biler, økonomianalyser, børnesagsbehandling, jobkonsulenter, advokatbistand, uddannelse og kompetenceudvikling, byggesagsbehandling, lokalplaner, borgerservice, hjemmeside, strategiske udviklingsprojekter, borgerrådgiver mm.

Der er stor og voksende efterspørgsel på kommunens administrative kompetencer. Det kan potentielt betyde færre ressourcer til rådighed for serviceområderne. Dette er ikke acceptabelt, og derfor har der fra kommunens første år været en ambition om, at administrationen som minimum skal skrumpe i takt med befolkningsudviklingen.

”Administrationspakken” indeholder flere forskellige greb grundet områdets meget forskelligartede serviceområder, der omfatter alt fra interne administrative arbejdsprocesser til egentlige politikområder.

Kommunen er en del af den stadig mere digitaliserede offentlige sektor. Dette vil påvirke borgere og virksomheders møde med kommunen i fremtiden, hvor ny teknologi gør det muligt at give en service, der for de fleste vil opleves som mere smidig, tilgængelig og effektiv.

Digitaliseringen vil give et nyt og mere tidssvarende serviceniveau som matcher langt størsteparten af borgernes forventninger (i 2025 foretrækker 75% digitale løsninger i kontakten med det offentlige og 82% bruger digitale løsninger mindst en gang om ugen). Ved flere digitale og selvbetjente løsninger kan borgerne opnå en mere fleksibel og tilgængelig service end det er tilfældet i dag.

Borgerne er i høj grad selvhjulpne omkring egen sag/forløb via borger.dk som er borgernes sammenhængende og personlige indgang til det offentlige. Andelen af borgere, der er digitalt udfordret er allerede begrænset og falder i takt med, at de ældre årgange falder bort.

Internt i administrationen er de fleste rutinepræget arbejdsprocesser automatiseret og flere og flere arbejdsgange er erstattet af og løses af AI-assistenter og/eller baseres på AI genereret data.

Identificeret potentiale: Indførelse af ny teknologi i administrationen

Det præcise potentiale ved fortsat indførelse af ny teknologi – herunder AI-assistenter til automatisering og understøttelse af sagsbehandling – er vanskelig at forudse på forhånd. Der vil givetvis være behov for at vurdere effekten af de enkelte løsninger hver for sig.

Konkret kan peges på de store skaleringsprojekter udpeget af Digitaliseringsstyrelsen (byggesagsbehandling, beskæftigelsesområdet og sundheds- og ældreområdet) men der udvikles konstant nye løsninger inden for borgerbetjening og sagsbehandlingsområder, der i dag er tunge og kræver mange ressourcer. Det gælder f.eks. aktindsigter.

Som en del af pakken skal konkrete initiativer undersøges, hjemtages og implementeres i organisationen.

Disse serviceområder/institutioner berøres

Alle.

Udfordringer som adresseres

Behov for at sænke udgiftsniveauet på administration i takt med befolkningsudviklingen

Udvikling af administrative løsninger, der opleves nærværende og relevante for fremtidens borgere og virksomheder.

Procesmæssige hensyn

Effekten af implementering af ny teknologi er baseret på skøn over gevinster og ofte er de behæftet med større optimisme end det reelt er muligt at høste. Desuden kan den fulde effekt af ny teknologi ikke altid høstes indenfor den forventede tidsplan.

I forhold til skaleringsprojekterne på hhv. Teknik og Miljø, Beskæftigelses-, og Sundheds- og ældreområdet (udrulninger fra Digitaliseringsstyrelsen) vil effekterne formentlig først vise sig i år 2. og 3.

Store administrative besparelser kan få betydning for oplevelsen af serviceniveauet internt og eksternt (politikområder) og der må forventes en vis modstand fra både borgere og personale uanset veltilrettelagte og inddragende processer.

Økonomi

Yderligere potentialer

Frem mod budget 2028 skal der arbejdes med at identificere yderligere potentialer. Der vil i den forbindelse blive arbejdet med følgende temaer

- budgetgennemgang med fokus på tilpasning til faktiske udgifter, overlap mellem decentrale konti og centrale tilbud mv.
- afbureaukratisering og forenkling af interne praksisser.
- fysisk struktur – reduktion af antallet af administrative bygninger og optimering af brugen af administrative arbejdspladser
- overveje organiseringen af fremtidens administration i Lolland Kommune.

Links til relevante politikker og strategier